
โครงการคัดเลือกเกษตรกร สถาบันเกษตรกรและสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓
สถาบันเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ (กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์)

**กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านคำแม่นาง-สามแยก
จังหวัดนครพนม**

โดย :- กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
โทรศัพท์ ๐ ๒๖๕๓ ๔๔๔๔ ต่อ ๒๒๗๑ โทรสาร ๐ ๒๕๖๕ ๔๙๒๘
E-Mail :- ext_fermer@dld.go.th

สถาบันเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ (กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

ข้อมูลพื้นฐาน

ชื่อกลุ่ม	กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านคำแม่นาง-สามแยก		
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ ๒๐๖ หมู่ที่ ๔ ตำบลหนองชน อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม		
จัดตั้งกลุ่มเมื่อ	พ.ศ. ๒๕๕๒	อายุกลุ่ม	๑๑ ปี
สมาชิกแรกตั้ง	จำนวน ๕๐ ราย	สมาชิกปัจจุบัน	จำนวน ๑๖๐ ราย
ประธานกลุ่ม	นายทวี สีชมพู		
โทรศัพท์	๐๙๘ ๑๒๕ ๖๒๗๑		
การศึกษาสูงสุด	ปริญญาตรี (สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า) มหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ		

๑. ความคิดริเริ่มและความพยายามฟันฝ่าอุปสรรคในการสร้างผลงาน

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๘ ลุงคำเผื่อ เชียงขวาง เป็นผู้บุกเบิกในการจัดตั้งกลุ่มทำนาขึ้น ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ตั้งเป็นกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลหนองชน ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ตั้งเป็นกลุ่มทำปุ๋ยหมัก โดย ชกส. อำเภอบ้านแพง ร่วมกับหมอดินอาสา ลุงคำพันธ์ได้ไปอบรมเรื่องการทำปุ๋ยหมักมีสมาชิก ๒๕ ราย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๔ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอนาทม ได้เข้ามาประชุมชี้แจง จัดตั้งกลุ่มธนาคารโค - กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ แต่กลุ่มยังไม่เข้าร่วมโครงการฯ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เกิดแนวคิดใหม่ที่จะตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อขึ้น เพราะเกิดปัญหาในการซื้อเมล็ดพันธุ์ โค - กระบือ มาทำปุ๋ยหมัก และการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เคมีของกลุ่มนำไปใช้ได้ผลดีมาก และเกษตรกรผู้เลี้ยงโค - กระบือในหมู่บ้านมีไม่ถึง ๑๐ ราย มีโค - กระบือทั้งหมดไม่ถึง ๒๐ ตัว

วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๕ กลุ่มได้จัดทะเบียนเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ และเข้าร่วมโครงการธนาคารโค - กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ โดยมีนายคำเผื่อ เชียงขวาง เป็นประธาน และในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ได้รับโคเพศเมียจากโครงการธนาคารโค - กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จำนวน ๕๐ ตัว

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ได้เข้าร่วมโครงการนครพนมแหล่งโคเนื้อลุ่มน้ำโขง งบประมาณจังหวัด โดยมี นายทวี สีชมพู เป็นประธานกลุ่มจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบัน มีสมาชิก จำนวน ๑๖๕ คน มีแม่พันธุ์ ๔๐๙ ตัว เงินกองทุน ๑,๘๕๔,๔๒๒ บาท

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านคำแม่นาง - สามแยก มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่ม ให้เข้มแข็ง และยั่งยืน โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

๒.๑ มีระเบียบข้อบังคับ โดยใช้มติที่ประชุมของสมาชิกซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญที่ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม และทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งยั่งยืน และมีข้อบังคับของกลุ่มตามโครงการธนาคารโค - กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ

๒.๒ มีคณะกรรมการบริหาร จำนวน ๑๕ คน โดยแต่ละฝ่ายมีการแบ่งความรับผิดชอบตามความถนัดของแต่ละบุคคล มีคณะกรรมการที่ปรึกษา จำนวน ๖ คน และมีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน จำนวน ๑๒ หน่วยงาน

กรมปศุสัตว์

๒.๓ มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม เพื่อเลี้ยงโคแม่พันธุ์เพื่อผลิตลูกโคจำหน่าย โดยการปรับปรุงพันธุ์ด้วยวิธีผสมเทียม แม่โคได้รับการพัฒนาพันธุ์และปรับปรุงพันธุ์ด้วยวิธีการผสมเทียม โดยในปี พ.ศ.๒๕๖๒ ผสมเทียมแม่พันธุ์ ๔๐๐ ตัว ได้ครบทุกตัว (คิดเป็น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์) แบ่งออกเป็น ๓ เกรด A, B และ C ได้แก่

เกรด A (โคพันธุ์ดีมาก) หมายถึง โคลูกผสมพันธุ์บรามันห์ สายเลือด ๕๐% ขึ้นไป มีโครงร่างใหญ่ เหมาะสำหรับการผสมเทียมด้วยน้ำเชื้อซาร์โลเรย์

เกรด B (โคพันธุ์ดี) หมายถึง โคพันธุ์ลูกผสมบรามันห์ สายเลือด ๕๐% ขึ้นไป มีโครงร่างปานกลาง ควรที่ผสมปรับปรุงด้วยพันธุ์บรามันห์

เกรด C (โคพันธุ์) หมายถึง โคพันธุ์ลูกผสมบรามันห์หรือพื้นเมืองที่มีขนาด และโครงร่างเล็ก

พ.ศ.๒๕๖๒ แม่พันธุ์ A จำนวน ๑๓๔ ตัว แม่พันธุ์ B จำนวน ๑๘๕ ตัว แม่พันธุ์ C จำนวน ๙๐ ตัว รวม ๔๐๙ ตัว

การจำหน่ายลูกโค

พ.ศ.๒๕๖๐ เพศผู้ จำนวน ๑๗ ตัว ราคา ๓๐๐,๐๐๐ บาท เพศเมีย ๒ ตัว ราคา ๓๖,๕๐๐ บาท รวม ๓๓๖,๕๐๐ บาท

พ.ศ.๒๕๖๑ เพศผู้ จำนวน ๒๒ ตัว ราคา ๓๗๐,๐๐๐ บาท เพศเมีย ๓๔ ตัว ราคา ๕๔๑,๒๐๐ บาท รวม ๑,๓๑๑,๒๐๐ บาท

พ.ศ.๒๕๖๒ เพศผู้ จำนวน ๒๒ ตัว ราคา ๑,๒๕๗,๐๐๐ บาท เพศเมีย ๒๗ ตัว ราคา ๕๐๕,๕๖๐ บาท รวม ๑,๗๖๒,๕๐๐ บาท

การเลี้ยงโคขุนเพื่อจำหน่ายของกลุ่ม (คอกกลาง)

รุ่นที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๙/๒๕๖๐) โคขุน จำนวน ๗ ตัว ขายเป็นจำนวน ๗ ตัว ราคา ๔๘๓,๐๗๒ บาท

รุ่นที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๒) โคขุน จำนวน ๑๗ ตัว ขายเป็นจำนวน ๑๗ ตัว ราคา ๑,๑๗๓,๑๗๕ บาท

รุ่นที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๒/๒๕๖๓) แผนการเลี้ยงโคขุน จำนวน ๑๘ ตัว

การแบ่งปันผลกำไรจากการเลี้ยงโคขุน

กลุ่มมีการบริหารจัดการในการเลี้ยงโคเนื้ออย่างเป็นระบบ จัดสรรผลกำไรจากการเลี้ยงโคเนื้อโดยกลุ่มมีมติในการจัดสรรดังนี้ สมาชิกผู้เลี้ยงโค ร้อยละ ๖๐ สมาชิกผู้ถือหุ้น ร้อยละ ๓๐ และจัดสรรเข้ากลุ่ม ร้อยละ ๑๐

การจัดการด้านการตลาด

๑) กลุ่มมีการบริหารจัดการด้านการตลาด ดังนี้ ตลาดโคเนื้อคุณภาพสูง ตลาดโคเนื้อต่างประเทศ และตลาดทั่วไป

๒) ผลิตอาหารสัตว์ใช้เองและจำหน่าย สร้างความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้สมาชิกปลูกพืชอาหารสัตว์ การผลิตอาหารครบส่วน (TMR) การสำรองฟางอัดฟ่อน ใช้เองและ

กรมปศุสัตว์

จำหน่ายให้กับสมาชิก สมาชิกปลูกหญ้า จำนวน ๑๖๕ คน ปลูกหญ้าเนเปียร์ปากช่อง ๑ เพื่อใช้เลี้ยงโคเนื้อ และได้รับการสนับสนุนเครื่องผสมอาหารครบส่วน (TMR) จากบพัฒนากลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ.๒๕๖๐

๓) สร้างความมั่นคงในอาชีพการเลี้ยงโคให้กับเกษตรกร โดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ผู้เลี้ยงโคขุน กลุ่มได้จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) โดยกลุ่มเป็นผู้กำหนดและวางแผนในการขุนเนื้อโค ไม่มีข้อผูกมัดกับบริษัท

๔) แผนการดำเนินงานปี พ.ศ.๒๕๖๓ โดยการส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินการ ดังนี้

- ผลิตแม่พันธุ์โคพันธุ์ดี เกรด A เพิ่มมากขึ้น โดยใช้วิธีการผสมเทียมใช้น้ำเชื้อสายพันธุ์บรามันท์
- ปลูกพืชอาหารสัตว์ให้ครบทุกรายๆ ละอย่างน้อย ๑ ไร่
- ผลิตอาหาร TMR เพื่อใช้เองและจำหน่ายให้สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป จำนวน ๒๐ ตัน
- ผลิตฟางอัดฟ่อนเพื่อใช้เลี้ยงโคขุนของกลุ่มและจำหน่ายให้สมาชิก จำนวน ๑๑,๐๐๐ ฟ่อน
- ผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อจำหน่ายให้สมาชิกและกลุ่มเกษตรกร จำนวน ๑๕,๐๐๐ กิโลกรัม
- เลี้ยงโคขุนคอกกลองเพื่อเพิ่มรายได้ให้กลุ่ม จำนวน ๑๘ ตัว

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกจะเข้าร่วมประชุมเป็นประจำทุกเดือนและมีการประชุมตามที่ประธานกลุ่มมีเรื่องด่วนที่จะแจ้งเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี เพื่อให้สมาชิกได้พิจารณาผลและแผนการปฏิบัติงาน ตรวจสอบ กำกับดูแลเอกสารหลักฐานการบัญชี ร่วมพิจารณาปรับเปลี่ยนระเบียบข้อบังคับให้เกิดความเหมาะสมต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยใช้มติที่ประชุม ๒ ใน ๓ ของสมาชิกทั้งหมด ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม ตลอดจนรับทราบประกาศต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เสริมสร้างความร่วมมือของสมาชิกทำให้มีความเอื้ออาทรคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการทำกิจกรรม ในการเลี้ยงโคเนื้อ การปรับปรุงพันธุ์ การตลาด และการจำหน่ายของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งมีกิจกรรมที่กลุ่มและสมาชิกมีบทบาทและการมีส่วนร่วม จำนวน ๙ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ การตลาดโคเนื้อ ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในการให้ความรู้ การซื้อ การขายโค ติดต่อบริษัทงานกับตลาดท้องถิ่น รวมทั้งจัดตั้งคอกกลางของกลุ่มในการเลี้ยงโคจำหน่ายให้ตลาดที่มีการทำข้อตกลงการซื้อขายล่วงหน้า

กิจกรรมที่ ๒ การเลี้ยงโคขุน มีการบริหารจัดการเลี้ยงโคขุน (คอกกลาง) โดยใช้เงินหุ้นและกั๊ยมจากธกส. นำไปซื้อโคให้สมาชิกร่วมกันเลี้ยง

กิจกรรมที่ ๓ การปลูกพืชอาหารสัตว์ ส่งเสริมให้สมาชิกปลูกพืชอาหารสัตว์ใช้สำหรับเลี้ยงโคเนื้อ

กิจกรรมที่ ๔ ฟางอัดฟ่อน เพื่อเก็บรวบรวมฟางไว้เลี้ยงโคเนื้อของตนเองตามศักยภาพที่เก็บได้และขอรับบริการเครื่องอัดฟางจากกลุ่มในการอัดฟาง โดยการอัดฟางจำหน่ายให้สมาชิกก้อนละ ๑๕ บาท และบุคคลทั่วไป ราคาก้อนละ ๑๘ บาท (กองทุน ๑๗,๖๖๖ บาท)

กรมปศุสัตว์

กิจกรรมที่ ๕ มั่นหมักยีสต์ ถ่ายทอดความรู้การหมักยีสต์ให้สมาชิก ได้ใช้อาหารวัตถุดิบในการเลี้ยงสัตว์ ต้นทุนต่ำ (กองทุน ๓,๐๐๐ บาท)

กิจกรรมที่ ๖ การผลิตอาหารครบส่วน (TMR) ให้สมาชิกเรียนรู้การทำอาหาร TMR เพื่อใช้เลี้ยงโคของตนเอง (กองทุน ๓๒,๐๒๗ บาท)

กิจกรรมที่ ๗ การตั้งกองทุนยาสัตว์ เพื่อพัฒนาสุขภาพสัตว์ของสมาชิกเบื้องต้น (กองทุน ๒,๒๐๐ บาท)

กิจกรรมที่ ๘ โครงการธนาคารโค - กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ สมาชิกที่รับสัตว์ ธคก. ยึดถือและต้องปฏิบัติตามระเบียบ ธคก. อย่างเคร่งครัด

กิจกรรมที่ ๙ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ส่งเสริมให้สมาชิกใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนการใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อลดต้นทุนการผลิตและรักษาสุขภาพของสมาชิก (กองทุน ๑,๑๕๔,๔๕๖ บาท)

นอกจากนี้ กลุ่มฯ มีกิจกรรมการพัฒนาสมาชิกโดยการส่งไปเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงานในที่ต่างๆ เช่น การศึกษาดูงานการปลูกหญ้าเนเปียร์ การเลี้ยงโคขุน การตลาด เป็นต้น

การตลาดโคเนื้อ	ปุ๋ยอินทรีย์ ธคก. TMR ฟางอัดฟ่อน
คอกกลาง	
พืชอาหารสัตว์	
กองทุนยาสัตว์	
มันหมักยีสต์	

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน

กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านคำแม่นาง-สามแยก ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยยึดถือและปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่มอย่างเคร่งครัด โดยการบริหารจัดการของคณะกรรมการ ที่มีความโปร่งใส เป็นที่ยอมรับของสมาชิก ทำให้กลุ่มมีความมั่นคง จำนวนปศุสัตว์เพิ่มขึ้นเงินหุ้น เงินกองทุน ตลอดจนทรัพย์สินของกลุ่มเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด จำนวน ๑๖๕ คน มีโคทั้งหมด ๕๐๓ ตัว แยกเป็นแม่โค ๔๐๙ ตัว ลูกโคเพศเมีย ๖๐ ตัว ลูกเพศผู้ ๓๔ ตัว

กองทุนของกลุ่ม (๑,๘๕๔,๔๒๒ บาท) ประกอบด้วย เงินกู้ยืม ธกส. (๕๐๐,๐๐๐ บาท) กำไรจากการขายโคเนื้อ (๑๔๕,๐๗๓ บาท) กองทุนปุ๋ยอินทรีย์ (๑,๑๕๔,๔๕๖ บาท) กองทุนปุ๋ยอัดฟ่อน (๑๗,๖๖๖ บาท) กองทุนยาสัตว์ (๒,๒๐๐ บาท) กองทุนมันหมักยีสต์ (๓,๐๐๐ บาท) และ กองทุนอาหาร TMR (๓๒,๐๒๗ บาท)

ทรัพย์สินของกลุ่ม (๓,๐๒๖,๙๐๐ บาท) ประกอบด้วย อาคารที่ทำการกลุ่ม (๑๐๐,๐๐๐ บาท) คอกโคขุน (๒๐๐,๐๐๐ บาท) โคขุน (๒๘๕,๐๐๐ บาท) โคแม่พันธุ์ (๑๐๓,๐๐๐ บาท) โกดังเก็บสำรองอาหาร (๗๙๐,๐๐๐ บาท) โรงผลิตปุ๋ย (๕๐๐,๐๐๐ บาท) เครื่องจักรผลิตปุ๋ย (๑๖๓,๐๐๐ บาท) ยุ้งข้าว (๕๐,๐๐๐ บาท) เครื่องอัดฟางขนาดเล็ก (๑๗๕,๐๐๐ บาท) เครื่องอัดฟางขนาดใหญ่ (๔๕๐,๐๐๐ บาท) เครื่องหั่นพืชสด (๑๕๕,๐๐๐ บาท) ป๋อมันหมักยีสต์ (๑๕,๐๐๐ บาท) ป๋อน้ำบาดาล (๑๕,๐๐๐ บาท) และถังใส่น้ำเชื้อ-แช่แข็ง (๑๕,๐๐๐ บาท)

กรมปศุสัตว์

สรุปกลุ่มมีทรัพย์สินรวมคิดเป็นมูลค่า ๔,๙๖๖,๐๒๒ บาท ประกอบด้วย เงินหุ้น จำนวน ๘๔,๗๐๐ บาท เงินกองทุนกลุ่ม ๑,๘๕๔,๔๒๒ ทรัพย์สินของกลุ่ม จำนวน ๓,๐๒๖,๙๐๐ บาท

๕. กิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ๕.๑ ร่วมกับหน่วยงานเกษตรจังหวัดนครพนม อบต. และชุมชน จัดงานประเพณีร่วมกันลงแขกดำนาทุกปี
- ๕.๒ สมาชิกร่วมกันพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชนของตนเองในเทศกาลวันสำคัญทุกปี
- ๕.๓ ร่วมกับหน่วยงานเกษตรจังหวัดนครพนม ในการใช้สารปรับปรุงดินทำให้ผลผลิตทางการเกษตรมีความปลอดภัยต่อชุมชนท้องถิ่น
- ๕.๔ ร่วมกับ อบต. หนองชน ในการใช้เครื่องอัดฟาง เก็บฟางอัดฟ่อน ไม่ให้เกษตรกรเผาฟางในไร่นา ซึ่งก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน
- ๕.๕ ส่งเสริมความสามัคคีและการเสียสละร่วมกัน ในการก่อสร้างคอกโคขุนของกลุ่ม
- ๕.๖ ลดการใช้สารเคมีในแปลงเกษตรโดยใช้ปุ๋ยคอก

ผู้ประสานงาน/ชื่อผู้ให้ข้อมูล

นางสาวประเทืองทิพย์ เสือเอก

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์

เบอร์โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๖๕๓ ๔๔๔๔ ต่อ ๒๒๗๑ โทรศัพท์มือถือ ๐๘๙ ๐๑๖ ๙๕๖๘

E-mail :- ext_farmer@dld.go.th